ఏడీ? — ఏమైపోయాడో!!

శ్రీమతి తేలాప్రగడ సత్యకళాదేవిగారు

సాయంకాల మయిదు గంటలయింది. చల్లని పిల్ల గాడ్పులు వీస్తున్నాయి. మేడమీద దక్షిణపునైపు గది. గదిలో వొక టేబిల్ (Table), రెండుకుర్చీలు వున్నాయి. టేబిల్ మీద రెండుపుస్తకాలు మాత్ర మున్నాయి. కిటికీదగ్గిరగావున్న మంచంమీద పడు కుని విజయుడు నిద్రపోతున్నాడు. ఒథెల్లోడ్రామా (Othallo Drama) తెరచి విజయుని ప్రక్కమీద వుంది. కాగితాలు గాలికి అటూయిటూ కొట్టుకుంటు న్నాయి. విజయుని ముఖంమీద చిందులాడుతూ వున్న ముంగురులను సూర్యకిరణాలు ముద్దుపెట్టుకుంటు న్నాయి. సూర్యకాంతి విజయుని పచ్చనిశరీరానికి మరింత వన్నె తెచ్చిపెడుతూంది. రెండు చేతులూ గుండెలమీద పెట్టుకుని నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నాడు. ఇంతలోనే "విజయా!" అని పిలుపు వినబడ్డది. కళ్లు తెరచి చూశాడు. నవ్వుతూ సరోజిని నుంచునుంది. లేతగులాబిరంగుచీర కట్టుకునుంది. పొడుగైనజుట్టు నగంవరకూఅల్లి ఆకుపచ్చరిబ్బన్ (Ribbon) ముడేసి వుంది. మెడలోని సన్నని గొలుసు పైటమీదనుంచి వేలాడుతూంది. చెవులకు లోలకులూ చేతులకు రెండు జతల గాజులూ మాత్రం వున్నాయి. కాళ్లకి జరీపని చేసిన నీలిరంగు మఖ్మల్ స్లిప్పర్సు (Slippers) వున్నాయి. వయస్సు పదహారుకంటె యెక్కువ వుండదు. ముఖము అంతగుండ్రనిదికాదు. రంగులో విజయుణ్ని మించునదిగాని తీసిపోదు. ఈమూర్తి విజయుడికి కనిపించడంతోటే నిద్రమత్తు వదిలి పోయింది.

విజ—రోజా! యెంతసేపైంది నువ్వొచ్చి?

సరో—యెంతసేపో కాలేదు గాని—అయిదు దాటి పోతూన్నా మెలుకువరాలేదూ? నన్ను నాలుగున్నరకే రమ్మన్నావే—షికారుకోసం!

విజ—నిద్ర బాగా పట్టిపోయింది. తెలివిరాలేదు.

సరో—పగలూ రాత్రీ కూడా నిద్రకింద సరిపోతే—పరీక్షెల్లా ప్యాసవుతావు?

విజ—యేదో—నిద్రపట్టింది. దాని కింతెయ్యాలం టావు! మావాళ్లిలాగే ప్రాణాలు కొరికేవారు. కన్నుమూసేసరికి కర్రతీసుకొచ్చేవాడు మాతండ్రి. పొరుగూరులో చదువుపెట్టానుగదా అని తలతడివి చూసుకుంటుంటే నువ్వు పట్టించావేవిటి నా తాళం?

సరో—అవును—నా కెందుకు! అడగటం నాదితప్పే. (అంటూ రెండడుగు లేసింది.)

విజ—వచ్చిందీ కోపం? వెళ్లకు—రోజా! నవ్వు టాలకంటేకూడా కోపం తెచ్చుకుంటావేం? యిలా వచ్చి కుర్చీలోకూచో. అట్టే ఆలస్యంలేదు; నేనూ వచ్చేస్తున్నా. అవును గాని, మోహనుడింకా రాలేదెందు చేతనో?

సరో—నేను చూడొచ్చాను; మోహను డెక్కడి కెళ్లాడో గాని, గది తాళంవేసుంది.

విజ—పోస్టాఫీసునుంచి యింకా రాలేదూ?

సరో—పోస్టాఫీసు కెందుకూ? అసలువెళ్లడమే నేను చూడలేదు.

విజ—వాళ్లవాళ్ల దగ్గిరనుంచి మనిఆర్డరు (Money order) వచ్చింది కాబోలు. పోస్టుబంట్రోతు రెండు మూడు మాట్లు వచ్చి తిరిగిపోయాడు. అందుకోసం రెండు గంటలకే వెళ్లాడు. యేముంది! యిలాంటి వూళ్లల్లో డబ్బుతో వుంది పని. ఒకరోజు యిటూ అటూ అయినా, హాస్టల్ (Hostel) వాళ్లు మంచివాళ్లు గనుక స్టూడెంట్లు (Students) పుచ్చెపూస్తుంది. అయినా నీకు భర్వాలేదులే; రెండు రోజులు ముందుగానే వస్తుంది—నీకు మనీఆర్డరు.

సరో—అదుగో! మాటలోనే వచ్చాడు—మోహ నుడు. ఏం మోహనా! చాలా త్వరగావచ్చావే!

మోహనుడు చామనిచాయ; కొంచెం సన్నని మనిషనే చెప్పొచ్చు; యిరవైయేళ్లకంటె యెక్కు—

వుండవు. కళ్లకి నల్లని కాడలుగల స్పెక్టకిల్సు (Spectacles) కూడా ఆమొహానికి అందంగానే వున్నాయి. నవ్వుముఖం—నవీననాగరికులలో మొదటి వాడులాగు కనుబడుతాడు. మొత్తంమీద అందమైనవాడనే అనుకోవచ్చు. విజయమోహనుల కిద్దరికి సమానవయస్సేగాని, విజయుడే పెద్దవాడులాగు కనబడతాడు.

మోహ—వస్తుంటే దారిలో యెరిగున్నవాళ్లు కనబడి వాళ్లింటికి తీసుకెళ్లారు. వాళ్లెంతసేపటికీ జలగల్లాగు వదిలిపెట్టలేదు. అందుచేత ఆలస్యమయింది. ఏదీ! ఈయన వ్యవహార మింకా తేలదువ్యాజం దగ్గరేవుందే!

విజ—అబ్బే—నాకేం ఆలస్యంలేదోయి. నువ్వింకా రాలేదనే వూరుకున్నా.

మోహ—నేనొచ్చి దువ్వుతాననుకున్నావా?

సరో—అదికాదు—మోహనా! నేను లేచేవరకూ నిద్రలేవలేదు.

మోహ—అలాచెప్పు నాయనా! నీ స్వభావం నే నెరగనూ! నేరం నీమీదుంచుకోకుండా యెవడి నెత్తినైనా రుద్దెయ్యటానికి నీయంతవాడు లేడు.

సరో—చిన్నతనాన్నుంచీ యెరిగున్న మనదగ్గిరే యింత నాటకమాడుతున్నాడు—కొత్తవాళ్లదగ్గి రెల్లా నటిస్తాడో!

విజ—పదండి—నా ఆలస్యంలేదు.

మోహ—ఇంకెందుకు? అరవుతోంది. ఇహవెళ్లట మెప్పుడు—రావట మెప్పుడు? ఒకవేళ వెళ్లినా రావటం కొంచె మాలస్యమైతే గేటుబిగించు క్కూర్చుని, యీ సాంబారుగాడు చచ్చినా తాళం తియ్యడు. చల్లనిగాలేస్తోంది—యీ వసారాలోనే కూచుందాం పదండి.

సరో—అవును విజయా! మోహనుడు చెప్పిన సలహా బాగానేవుంది. చాపకూడా వేసేవుంది—అక్కడే కూచుందాం.

మోహ—అయ్యో! మావాడు పాపం కష్టపడి క్రాపింగు దువ్వాడు—అందుకోసం ఆలోచిస్తు న్నట్టున్నాడు.

విజ—నీ మొహంలాగుంది—ప్రతిదానికీ హాస్యమే. మంచినీళ్లు తాగటానికి గ్లాసెక్కడుందో అని వెతుకుతుంటేను?

మోహ—మన మింకా యీగదిలో నేవడి మగ్గుతున్నాం, సరోజని అప్పుడే వెళ్లి చల్లగాల్లో కూచుంది.

విజయుడు మంచినీళ్లు త్రాగి, సిగరెట్టు ముట్టించాడు. అడ్వర్టైజుమెంట్సు (Advertisements) తోను, సినిమాపిక్చర్ల (Cinema pictures)తోను నిండిన మేగజైను (Magazine) ఒకటి పట్టుకుని విజయమోహనులు వసారాలో కెళ్లారు. సరోజని పూల మొక్కలవంక చూస్తూ కూర్చున్నది. సరోజనీ మోహనవిజయులు ముగ్గురూ చాపమీద వరుసగా కూర్చున్నారు.

విజ—మోహనా! నువ్వూరికే కూచుంటే బాగుండలేదు. ఇదుగో!

మోహ—నా కలవాటులేదు. నన్ను చంపకు నాయనా! నీకు పుణ్యంవుంటుంది.

విజ—ఒకమాటు కాలిస్తేసరి—అదే అలవాటవుతుంది.

మోహ—ఏం మునిగిపోయింది—దిక్కుమాలిన పొగ ముక్కునా నోటా వదులుకుంటూ. అంత బాధపడి అలవాటుచేసుకోవడ మెందుకు?

విజ—సిగరెట్టు కాల్చడంకూడా ఒకవిధమైన దర్జా లక్షణమే—తెలుసునా?

మోహ—అర్ధాన్నం—రొండుచేతనో నీ పెదవు లింకా యెర్రగావున్నాయి గాని, సిగరెట్టు కాల్చేవాళ్లందరి పెదవులూ నల్లగా పొగచూరి పోయుంటాయి. అయినా యిప్పుడాట్టే సిగరెట్టు కాల్చేవాళ్లు కనపట్టంలేదు.

విజ—పోనీలే—బలవంతపెట్టడ మెందుకు? చెడని వారిని చెరపకూడదన్నారు—పెద్దలు. మన యిద్దరిలోనూ రెండుపద్ధతులు బాగుండలేదు.

832

నేనుకూడా క్రమంగా మాసెయ్యడానికే ప్రయత్నిస్తాను. అవునుగాని—రోజా! యేమంత చదవతగినవున్నాయని—మేగజైనంత శ్రద్ధగా చూస్తున్నావు?

సరో—యేంచెయ్యను? నా వాదోపవాదా లెంత సేపటికీ ముగియందే?

మోహ—ఇంకేదైనా సబ్జెక్టు (Subject) ఎత్తుకురూ, ఈగొడవ వొదిలిపెట్టి! ఏమోయి! శెలవులు దగ్గిర కొస్తున్నాయి. బి. యే. అయిపోయిన తర్వాతేం చదవాలనుకుంటున్నావు?

విజ—మన పూర్వాల్లీన తర్వాత ఆలోచించకూడదూ? ఇప్పుడే దెందుకా ప్రసంగం?

మోహ—మన వూళ్లో నేను పదిరోజులకంటె రెక్కువుండను. మా అక్కగారి కూతురికి యీ శెలవికాలములో వివాహంచేస్తారట. బహుశా నే నక్కడికెళ్లిపోవలసొస్తుంది. మళ్లీ మిమ్మల్నిద్దర్నీ యీవూళ్లో నేతప్ప కలుసుకోలేనేమో? నేనున్నా లేకపోయినా రోజాతో ఆలోచిస్తే నీకు మంచిసలహా యిస్తుందిలే.

విజ—మీ అక్కగారికూతుర్ని నీకే యిస్తారా?

మోహ—ఇస్తామన్నారు—గాని నేనే యిష్టపడలేదు.

విజ—పిల్ల బాగుండకనా?

మోహ—బాగుండకేం—చదువుకూడా బాగానే చదువుతూంది.

విజ—మరి నువ్వెందుకు చేసుకోవడంలేదూ?

మోహ—క్రాస్ యెగ్జామినేషన్ (Cross examination) చేసి నన్నిల్లా చంపుతున్నావేమిటి? నాకా పిల్లను చేసుకోవడం యిష్టంలేదు. అవునుగాని—నేను చదువుమాటడిగితే యీ ప్రసంగంలోకి దింపావెందుకు?

విజ—ఏమో! లేకపోతే రోజా మనదికాదు—యేం చెప్పమంటావు?

సరో—విజయుడి నడిగితే యేసంగతీ తేలదు. యే విషయమడిగినా, ఫిలాసఫీ (Phylosophy)లోకి దింపుతాడు.

మోహ—ఇతనికేకాదు—చాలామందికుంది ఆగుణం. జవాబుచెప్పడాని కేమీతోచనప్పుడు వీలుగా దొరుకుతుంది—వాళ్లకీ ఫిలాసఫీ. వెర్రివేదాంతాల కేంగాని—అసలు నీ అభిప్రాయం చెప్పమా.

విజ—చెప్పేటందుకేముంది! అయితేంపూడి పురోగంలాగ, ప్యాసైతేగియితే నేనూ నీ అభిప్రాయంతోనే యేకీభవిస్తాను. యేదో బి. యల్. ప్యాసై బల్లకట్టుకుక్కూచుందాం. ఆ పైన భగవంతుడున్నాడు.

మోహ—కోర్టులోకూడా వేదాంతోపన్యాసం ప్రారంభించావంటే జడ్జీకి తలమంటెత్తుకొచ్చి కేసులు తగలేస్తాడు. నీ సొమ్మేమీపోదుగాని పార్టీలకి క్షవరమవుతుంది.

విజ—సంపూర్ణంగా కాదులే.

మోహ—ఎందుచేత?

సరో—మూడు కోర్టులు ఉండడంవల్ల.

మోహ—ఒక్క కోర్టులో వ్యాజ్యంపాయ్యేసరికే పార్టీకి కాళ్లు చల్లపడతాయి. ఇన్ని కోర్టులెక్కడ తిరగగలడు?

విజ—రోజా! నీకేం చదవాలనుంది?

మోహ—డాక్టరీ చదువుతుందేమో?

సరో—నేనింకా ఇంటరుజూనియర్ (Inter junior) లో నేవున్నాను కాదూ—నన్నెందుకూ అడగడం?

మోహ—ఉద్దేశం చెప్పొచ్చుగా!

సరో—నాకు డాక్టరీమీద ఇష్టంలేదు. లాయరీమీదే వుంది దృష్టి నాకూను.

మోహ—ఇప్పు డాడవాళ్లు చాలామందున్నారు లాయర్సు (Lawyers)లో. వీళ్లెక్కువవుతున్న కొద్దీ మగవాళ్ల ప్రాక్టీసు (Practice) పడిపోతూంది. అసలు సరోజని వకీలు (Vakil)కే తగి వుంటుంది.

833

విజ — మనయూస్గరిలోకి వకీలుపనిలో యెవరు కెలి వైనవా రనిపించుకుంటారో చెప్పు.

మోహ — దాని కాలోచనెందుకు — మనలోకి బెస్టు వకీల్ (Best Vakil) అనిపించుకునేది సరోజనే.

విజ — అదుగో! భోజనానికి రమ్మని కాబోలు బెల్ (Bell) కొట్టారు.

సరో — నాగదికూడా తాళంవేస్తాను. అదేమిటి! నాగదిలో లైటు (Light) వెలుగుతూందే!

విజ — ఇందిరా, విమలా షికారునుంచి వచ్చుంటారు. వాళ్ళు వెలిగించారేమో!

సరో — వాళ్ళుషికారెళ్ళ లేదు-బంధువులింటికెళ్ళారు- నన్నుకూడా పిలిచారుగాని, నేను వెళ్ళలేదు.

ఇందిర — ఇంకా మీరిక్కడే కూచున్నారేం-భోజనానికి రారూ? (అంటూ వసారాలోకివచ్చింది)

ఇందిరకు చదువేనిమి దేళ్ళుంటాయి. ఎరుపు కాక పోవడంచేత సరోజనంత రూపసిలాగు కనపడదు. కాని యావరేజ (Average) మీద అందమైనదే అనుకోవచ్చు. ఇందిర పిలవడంతోటే సరోజని గదికి తాళంవేసి వచ్చింది. నలుగురూకలిసి భోజనానికి వెళ్ళారు.

౨

సరోజని యీజీఛైరు (Easy chair) లో పడుకుని తదేకదీక్షగా పుస్తకం చదువుకుంటూంది. వక్షస్థలంతోపాటు పుస్తకంకూడా పైకీకిందికీ యూగుతూవుంది. రిబ్బన్ (Ribbon) కట్టివున్నజడ ఒకపక్కనుంచి జారి నేలకు తగులుతూంది. మెడలోని గొలుసును రెండవచేతివేలికి చుట్టి చెయ్యి చెక్కిలిమీద పెట్టుకునుంది. చిన్నచిన్న ముత్యాలులాగు ముఖంమీద చిరుచెమటలు పోస్తున్నాయి. బొట్టు లేకపోవడంచేత మచ్చలేని చంద్రబింబంలాగుంది ముఖం. ఎందువల్లనోగాని-చిరునవ్వుమాత్రం పెదవులమీదికొస్తూంది. ఈదృశ్యమంతా విజయుడు పక్కనునుంచుని చూస్తూనేవున్నాడు. సరోజని, అంత క్లీతము కాని మెరుపుతీగవలె కనబడుతూంది—విజయుడికి. రెప్ప వాల్చకుండాచూస్తున్నాడు. పుస్తకంచదువుకుంటూ తనలో తానే నవ్వుతూ నిర్మలహృదయంతో వున్న సరోజని చూడనే లేదు-విజయుణ్ని. ఇక నవ్వాపుకోలేక పోయింది కాబోలు—గట్టిగానవ్వింది.

విజ — అలా నవ్వుతున్నావేం—రోజా!

సరో — అబ్బా! యెవరో అనుకుని హడిలిపోయాను. నువ్వేనా! ఈపుస్తకం చదువుతూంటే నవ్వొస్తూంది. ఒక్కదాన్నీ చదువుతున్నా నవ్వాపుకోలేకుండా వున్నాను. అవును గాని-మూడు దాటినట్టుంది-యింకా కాఫీ పట్టుకురాలేదే!

విజ — నేనొచ్చెంతసేపైందో నీకు తెలుసునా?

సరో — అబ్బే—నేను చూడలేదు.

విజ — ఇక కాఫీ తెచ్చిందిమాత్రం నీకెల్లా తెలుస్తుంది? అరగంట కిందటే అందరి గదులలోనూ కాఫీ, ఫలహారం, పెట్టిపోయాడు. నేనూ మోహనుడు ఫలహారం పుచ్చుకుని తాంబూలంకూడా వేసుకున్నాం. నువ్వింకా యిలాగే కూర్చున్నావు. ఈగలు మునురుతున్నాయని నేనే అల్మారులో పెట్టాను.

సరో — ఎంతదొంగవు! ఎక్కడా చప్పుడేకాలేదే!

విజ — ఇదుగో! (అంటూ ఫలహారం పళ్ళెమూ, కాఫీ కప్పూ తెచ్చియిచ్చాడు.)

మోహ — ఇవ్వాళ బ్రాహ్మడి డ్యూటీ (Duty) విజయబాబుగారు పుచ్చుకున్నారే (అంటూ సుమ్మంలోనుంచుని నవ్వుతున్నాడు.)

సరో — ఏం మోహనా! ప్రొద్దుటేనుంచీ యిటువైపుకే రాలేదే నువ్వు?

మోహ — నేను రెండుమూడుసారు లొచ్చాను. నువ్వేదో చదువుకుంటున్నావు. డిస్టర్బు (Disturb) చెయ్యడం యిష్టం లేక పలకరించకుండా వెళ్ళిపోయాను. అంటూ వచ్చి పక్కనున్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.)

విజ — అలావూరుకుంటే సాయంకాలందాకా చదువుతూనే వుంటుంది. నేనొచ్చి చెప్పేవరకూ కాఫీ తెచ్చిపెట్టాడనే సంగతికూడా యెరగదు.

మోహ — అవును-యెటువంటిస్థితిలో వున్నా పలకరించగల ధైర్యం నీకుంది.

విజ—శైర్యానికేం చిన్నప్పటినుంచీ మన మెరుగున్న సరోజేగా!

మోహ—నీకున్నంత చనువులేదు-సరోజినిదగ్గర—నాకు.

సరో—నువ్వు పలకరించినప్పుడెన్నడైనా విసుగుదల కనపర్చానా-మోహనా?

మోహ—లేదు గాని..

సరో—'కాని' అని ఆగటమెందుకు-చెప్పెయ్య.

మోహ—అబ్బే-చెప్పటానికేముంది? నేనే జంకుతున్నాను-చనువు చేసుకోడానికి.

సరో—ఇక నాతప్పేముంది?

మోహ—ఎవరితప్పూ లేదుగాని- ఇవ్వాళ సినిమా (Cinema) కు వెళదామా- చాలా బాగుంటుందిట?

సరో—విజయుడుకూడా వస్తే వెళదాం- విమల వెళదామంది.

విజ—రేపువెళ్లకూడదూ?

మోహ—రెండురోజుల్నుంచీ చెడగొట్టుతున్నావు. రేపుండదు. వెళితే యీపూటే వెళ్లాలి.

విజ—శెలవులుకూడా దగ్గిర కొస్తున్నాయి. మళ్లీ యెప్పటికో? బ్రతికిబాగుంటే రెండుమూడునెల్ల మాట. పోనీ—యివాళే వెళదాం.

మోహ—యేమీ అయిపోము—చాలా రోజులవరకు మనమిద్దరము వూగులాడుతునే వుంటాము— ముందెవరికి లభిస్తుందోగాని!

విజ—భాగ్యమా—బంగారమా—లభించలేదని విచారపడటానికి? మృత్యువుకోసమంత ముచ్చటపడట మెందుకు?

మోహ—ఏమో—యిలాజీవిస్తూ అవస్థపడేకంటే తేల్చుకుంటేనే నయం.

విజ—తేల్చుకోడానికి మనచేతిలో వుందా?

సరో—మోహనా! జీవితంమీద విరక్తికలిగేటంత అవస్థేమొచ్చింది నీకు?

మోహ—ప్రపంచంలో పుట్టడం పెరగడమే, గొప్ప అవస్థ.

సరో—చివరికి విజయుడి వేదాంతంలోకి నువ్వు కూడా దిగుతున్నావే? సరేకాని-విమలనుకూడా పిలుచుకొస్తాను—మీరు సిద్ధంగా వుండండి. (అంటూ లేచివెళ్లింది.)

సరోజిని నడచి వెళ్లుతున్నప్పుడు కూడా వీరిద్దరి నేత్రాలూ అవిడ వైపే చూస్తున్నాయి. కాని విజయుడి ముఖంలో ధైర్యము, మోహనుడి ముఖంలో నిరాశ కనుపడుచున్నవని మాత్రం ఒప్పుకోక తప్పదు. రెండు మూడు నిముషాలవరకూ యెవరూ మాట్లాడలేదు.

మోహ—నాకంటే నువ్వే అదృష్టవంతుడవోయి.

విజ—ఏవిషయంలో?

మోహ—తండ్రి ఉండడమే గొప్పఅదృష్టం—నీకు.

విజ—అవునులే కాని, తండ్రిలేకపోతేమాత్రం నీకేమి లోటుచేస్తున్నారు-మీవాళ్లు?

మోహ—అయినా నీదారివేరు—నాదారివేరు.

విజ—అదితప్ప నీకిప్పుడొచ్చిన లోటేముంది?

మోహ—ఏం? అది సామాన్యమైన లోటా?

విజ—దైవంచేసినదానికి మనమేమి చేయగలము? మోహనా? నువ్వుకూడా వర్రిని పడుతున్నావేమిటి!

మోహ—ఒకొక్కొక్కప్పుడు నాకు దైవం ఉన్నాడా లేడా అని సందేహంకూడ కలుగుతూ వుంటుంది.

విజ—నువ్వింకా సందేహంలోనె వున్నా పడుతున్నావు. కొంతమంది అసలు భగవంతుడే లేడని దృఢపరుచుకున్నవాళ్లున్నారు. కాని, నిదానంమీద ఆ అభిప్రాయం మార్చుకున్నారు—చాలామంది.

మోహ—పెద్దపెద్ద కబుర్లేతప్ప, ఉన్నాడో లేడో యెవరు చూశారోయి?

విజ—ఆ డిస్కషన్ (Discussion) లోకి దిగితే యిప్పుడు తెమలదుకాని వదిలెయ్య.

మోహ—పోనీలే—నాయనా! వేదాంతంలోకి దిగావంటే యెముకలు కొరికేస్తావు.

విమల—(సరోజిని చేయిపట్టుకునివచ్చి) విజయబాబూ! టైము అయిపోతుంటే మీరు యింకా యిలాగే కూచున్నారేం?

మోహ—నాకేమీ ఆలస్యంలేదు-పైమీద ఖండువా వేసుకుని బయలుదేరటమే.

సరో—అయితే లేవండి.

విజ
మోహ } రెండునిముషాలు. (అంటూ లేచివెళ్లారు.)

సరోజిని అల్మారులోనుంచి రెండు తమలపాకులకిల్లీలుతీసి ఒకటి విమలచేతిలో పెట్టింది. ఇద్దరూ నవ్వుతూ వసారాలోకివచ్చారు. గదికి తాళంవేసి విమల సరోజిని చేతికిచ్చింది తాళంచెవి.

విజ—ఇంకా ఆలోచిస్తూన్నారేం? నడవండి.

సరో—మీకోసమే నుంచున్నాం. మోహనుడేడీ?

విజ—అడుగో! అప్పుడేవెళ్లి గేటుదగ్గిర నుంచున్నాడు.

సరో—అయితే మనదేనా ఆలస్యం?

ముగ్గురూ మేడమెట్లుదిగి కిందికివెళ్లారు.

3

శుక్లనిశావెన్నెల. "చలువగల వెన్నెలల చెలువునకు సౌరభము" అన్నట్లు మందమారుతముతో మిళితమై వచ్చేడి నైటుక్వీన్ (night queen) వాసన వెన్నెలదేమో ననిపిస్తూంది. కనుపడుటకు బిడియపడుచున్న క్రొత్త పెండ్లికుమార్తెలవలె నక్షత్రములు ఉండి ఉండి మినుకుమినుకు మంటున్నాయి. వీటి నడుమ కళాపూర్ణుడైన కుముదబాంధవుడు విలాసంగా విహరిస్తున్నాడు. రాకాసుధాకరుని రాజ్యంలో సుఖించనివారుందురా! డాబామీద సరోజినీ మోహన విజయులు ముగ్గురూ కూర్చొని హిమాంశుకిరణప్రసాద సౌఖ్యము ననుభవిస్తున్నారు.

మోహ—విజయా! మీవూరికెళ్లి వచ్చినప్పటినుంచి నువ్వు క్రొత్తమనిషిగా కనబడుతున్నావేం?

విజ—ఏం? ఎలావున్నాను?

మోహ—ఏదో పెద్ద ఆలోచనలోవున్నట్టు కనబడుతున్నావు.

విజ—ఆ! ఆలోచనకేముంది!

మోహ—నీముఖంలో మునపటి వికాసంలేదు-ఎందుచేతనో!

సరో—ఏదో బెంగ పెట్టుకున్న మనిషిలాగు కనబడుతున్నాడు.

విజ—ఒకవిధంగా బెంగగానే వుందిలే.

మోహ—నీకేమంత అవసరముందీ...ఒకవేళ వివాహాన్నిగురించి కాదుగద?

సరో—దానికింత విచారమెందుకు?

ఈమాట సరోజిని అనేసరికి, దాహమవుతున్న వానికి నీళ్లచెంబుధ్వని వినబడినట్లు ప్రాణం లేచివచ్చింది-విజయుడికి.

విజ-మొన్న శలవల్లో వెళ్లినప్పుడు వివాహంచేసుకోమని చాలా బలవంతపెట్టారు-మావాళ్లు. తొందరపడవద్దని వాళ్లకినచ్చజెప్పి వచ్చేసరికి నాతలప్రాణం తోకకొచ్చింది.

మోహ—వాళ్లకెల్లాగో నచ్చజెప్పావుగా! యింకా విచారమెందుకు?

విజ—ఎంత సమాధానపరిచినా పెళ్ళిచేసుకునేవరకు నన్ను వదలిపెట్టేట్టులేరు.

సరో—చదువుపూర్తికాందే తొందరెందుకు నీకు-విజయా?

విజ—నాకేం తొందరుంది? మావాళ్లు నన్ను నిలవనియ్యడంలేదు. చివరికి యివాళవచ్చిన ఉత్తరంలో కూడా యిదేగొడవ!

మోహ—నీకిష్టం లేకపోతే ఇప్పుడు చేసుకోనని చెప్పు. దీనికోస మింత దిగులుపడడమెందుకు?

విజ—అవును—నీకేంతెలుస్తుంది! నువ్వేదో మీ అమ్మమీద రెండుకేకలేసి కుక్కినపేనును చేసి కూచోపెట్టినట్టనుకున్నావు! నీలాగు సమాధానం చెప్పడానికి నాకు వీలవుతుందా?

మోహ—బలవంతపు బ్రాహ్మణార్థమా యేమిటి? ఇప్పుడు చేసుకోనని చెప్పు. అలాచెప్పితే మీవాళ్లు మాత్రమేమంటారు?

విజ—అంత స్పష్టంగా నేను చెప్పలేను-మోహనా!

మోహ—సరే-అలా చెప్పడానికి ధైర్యంలేనప్పుడు వాళ్ళ యిష్టంప్రకారం నడచుకోవడమే-ఇక దానికాలోచించడ మెందుకు?

సరో—మోహనా! ఏఆలోచనా లేకుండా తేల్చేసుకోడానికి యిదేమంతచిన్న విషయంలాగు కనబడుతూందా?

మోహ—నాకిష్టంలేదని చెప్పడానికికూడా ధైర్యంలేనివాళ్ళేమి చేస్తారు-యేదో ఒకటి తేల్చుకోక? ఈయన ఆలోచిస్తూకూర్చోడాని కవకాశమిస్తారా-వాళ్ల వాళ్లు?

సరో—అయినా వాళ్ళకు తెలియాలిగాని, యెదిరించి తల్లిదండ్రులకు జవాబు చెప్పడం కష్టమే.

విజ—అందుకే వాళ్లకేమీ చెప్పలేకుండా వున్నాను. ఈసిట్యుయేషన్ (Situation)లో నేనెంత బాధపడుతున్నానో పరమేశ్వరుడికి తప్ప యింకెవ్వరికీ తెలియదు.

మోహ—అవునోయి—చెప్పలేనిమాట నిజమే. వాళ్లు మూర్ఖపుపట్టు పడతారు. అప్పుడేమి చేస్తావు?

విజ—ఏదోవచ్చుజెప్పో, బ్రతిమాలో, ఒప్పుకునేటట్టు చేస్తాను.

మోహ—మూర్ఖులు నచ్చజెప్పినా వినరు. వాళ్లు అనుకున్నంతా అయితీరవలసిందే.

విజ—ఆ! అంత మూర్ఖులు కారులే.

మోహ—పోనీ—మీవాళ్ల మాటకాదు—యింకొకళ్ల మాటనుకో.

విజ—అలాంటి వాళ్లుంటారా—యెక్కడైనా?

మోహ—లేకేం? వాళ్లకి నచ్చినపిల్లను తీసుకొచ్చి యీపిల్లని మెడకు కట్టుకుంటావా లేదాఅని కొడుకులను నిర్బంధపెట్టే తలిదండ్రులు చాలామంది వున్నారు లోకంలో. ఒకవేళ ఆసంబంధం వాడికి నచ్చదనుకో—తలిదండ్రులు బలవంతపెడుతున్నారనుకో, అప్పుడు వాడేం చెయ్యాలని నీఉద్దేశ్యం? తనకిష్టంలేని పిల్లనే చేసుకుని నాకర్మఅని తనకుతానే బుద్ధిచెప్పుకుంటూ యేదో విధంగా సంసారాన్ని యీడుస్తూ వుండమంటావా?

విజ—అబ్బే—అలా యెందుకంటాను?

మోహ—మరేం చేస్తావు? నీ థియరీ (Theory) ప్రకారం యెదిరించ కూడదుగా?

విజ—రోజా! అటువంటిస్థితిలో యేం చెయ్యమంటావో నువ్వు చెప్పు.

సరో—తనకిష్టంలేని పిల్లని చేసుకుని సుఖంగా గడపవలసిన తనజీవితాన్ని దుఃఖభాజనం చేసుకోవడంకంటే, నాకిష్టంలేదని స్పష్టంగా చెప్పడమే మంచిదని తోస్తుంది.

మోహ—తిరస్కరించినట్టుకాదూ—అలాఅంటే?

సరో—యేమైనాసరే- అలా చెప్పవలసిందనే నా అభిప్రాయం.

మోహ—ఏమోయి! నీవైపు బలం తగ్గిపోయింది. సరోజినికూడా నాఅభిప్రాయంతోనే యేకీభవించింది. యింకనువ్వే మిగిలావు.

విజ—ఏమో! యీవిషయంలో యింకాఆలోచిస్తేనే గాని చెప్పలేను. మావాళ్లకేమీ చెప్పడానికి తోచకే గా-కొట్టు మిట్టాడుతున్నది? అలాంటిది నీకుమాత్రం సులాగ్గా చెప్పగలనా? నువ్వు మీ అక్కకూతురుని చేసుకోననడంతోటే మాట్లాడకూడకున్నారు-మీవాళ్లు. అందుచేత నీకు తెలియటంలేదు-ఆకష్టసుఖాలు.

మోహ—వాళ్లుమాత్రం సులాగ్గా వదిలిపెట్టారనుకున్నావా? అసలు చిన్నప్పటినుంచి నాకే యిస్తామంటూ వుండేవారు. కాని నేను వినిపించుకునేవాణ్నిగాను. మాటన్నంతమాత్రాన్ని అయిపోయిందా అనుకునేవాణ్ని. ఇలా అన్నట్టే అని యేడాదికిందట చేసుకుంటావా చస్తావా అని నాగొంతుక మీదొచ్చి కూచున్నారు. చివరకి మాఅమ్మకూడా మూడు వుపోషాలు చేసింది-ఆపిల్లని చేసుకుంటే గాని వల్లగాదని. కాని నేను దానికీ లొంగలేదు. "లంకణం పరమౌషధమ్" అన్నారుగదా-ఇంతలోకే యేం మునిగిపోతుందని మాట్లాడ కూరుకున్నాను. ఇలాంటి నిర్బంధాలకు జడిసి మెత్తబడితే అటుపైన అనుభవించే వాళ్లె

837

వరు-సేనా వాళ్లా? ఇటువంటి విషయాల్లోకూడా మొగమాటపడితే ప్రపంచంలో మన-మింకేం చెయ్యగలం?

ఇలా మోహనుడు లెక్చర్ (Lecture) యిస్తూన్నాడు. సరోజిని మోహనునివంకే చూస్తూన్నది. మెడ ఒకప్రక్కకు ఒరిగివుంది. లోలకులు వెన్నెట్లో తళతళ మెరుస్తూన్నాయి. కుడిచేతివేలినున్న వజ్రపుటుంగరాన్ని రెండుచేతి వేళ్లతో కదుపుతూంది. మెల్ల మెల్లగా వీస్తూన్న గాలి సరోజిని ముంగురులను ఇటూ అటూ చెదరగొట్టుతూన్నది. చంద్రకిరణాలు ప్రసరించుటవల్ల ఆమె పచ్చని ముఖానికి ఒక నూతన వికాసం కలుగుతున్నది. "చందురుడా మొగంబునకు చాకిరి చేయుటకైన సర్వుడే" అన్నట్లున్నది సరోజిని ముఖము. అప్పు డప్పుడు రెప్పలు వాల్చుచున్నా దృష్టి ఆగని పైపైవున్నది. మోహను డింత గొడవలోవున్నా, చూచీచూడనట్లు, సరోజిని వైఖరిని కనిపెట్టుతూనే వున్నాడు. విజయుడుమాత్రం ఆలోచనలోపడి మతిలేనివాడులాగు కూర్చున్నాడు. కాని యీషంగ తేమీ కనిపెట్టడంలేదు.

మోహ—ఏమోయి! నేనిలావాగుతూనే వున్నాను.

నువ్వేదో ఆలోచనలో వున్నట్లున్నావే?

విజ—లేదు వింటూనే వున్నాను.

సరో—పది దాటిపోయినట్లుంది, యిక లేదాం విజయా!

విజ—అప్పుడే పదిదాటిందా?

మోహ—ఎంత అయిందో యెలా తెలుస్తుంది నీకు—భావతరంగాల్లో కొట్టుకుపోతున్నవాడికి?

విజ—నిజంగా అంతటైము (Time) అయిందని నే ననుకోలేదు సుమీ!

సరో—విజయా! యేదో ఒకటి చెయ్యొచ్చును గాని అక్కరని గా ఆలోచించి మనస్సు పాడుచేసుకోకు. అతిగాలోచన అయితే నిద్రపట్టదు. నిద్ర లేకపోతే హెల్తు (Health) చెడిపోతుంది. (అంటూ దాబా మెట్లుదిగడం ప్రారంభించింది.)

విజయ, మోహ } (మెట్లుదిగి యెవరిగదిలోకివారు వెళ్లిపోయివారు.)

సరోజినిగదిలో రెండుమంచాలున్నాయి. సరోజిని పెళ్ళైనరికి యింటిర ఒక మంచంమీద పడుకుని నిద్రపోతున్నది. చప్పుడు చెయ్యకుండా తలుపువేసి రెండోమంచంమీదికి వెళ్లి పడుకుంది సరోజిని.

౪

సంధ్యాసమయము. సూర్యుడు మెల్లమెల్లగా అంతర్హితుడవుతున్నాడు. ఆకాశమంతయు సంజకెంజాయలో అలుముకుపోయి 'కెంపులో నల్లన మాడు నాకసము' అన్నట్లున్నది. చిన్న చిన్న మేఘాలు నెమ్మదిగా పచారుచేస్తున్నాయి. పక్షులు కోలాహలం చేస్తూ పరుగులెత్తుతున్నాయి. తెరచాపలెత్తిన పడవలు గోదావరిమీద వయ్యారంగా పరుగెత్తుతున్నాయి. పల్లెవాళ్ల పిల్లలు కొంతమంది ఉత్సాహముగా గంతులువేస్తూ వొడ్డున ఆడుకుంటున్నారు. చల్లగాలికి షికారువచ్చిన యువతీయువకులు ఖులాసాగా మాట్లాడుకుంటూ యిసుకతిన్నెలమీద అక్కడక్కడ కూర్చున్నారు. ఈ ప్రదేశానికి కొంచెం దూరములో యెత్తుగానున్న యిసుకతిన్నెమీద సరోజినీ విజయుఁ లిద్దరూ కూర్చున్నారు. సరోజిని మాత్రం అతిమనోహరంగావున్న గోదావరివైపు రెప్ప వాల్చకుండా చూస్తూవుంది. విజయుని ముఖము మబ్బుమాటునవున్న సూర్యబింబమువలె తేజోవిహీనంగావుంది. చికాకుపడిన మనస్సుతో చిన్నబోయిన ముఖంతో కూర్చున్నాడు—ఆకాశంవంక చూస్తూను. ఇలా మౌనంగానే పది పదిహేను నిముషాలు గడిచినతర్వాత విజయునికేసి చూచింది—సరోజిని.

సరో—అలాకూర్చున్నావేం విజయా?

విజ—నువ్వేదో చూస్తూ ఆనందిస్తున్నావు గదా అని నీ ఆనందాన్ని చెడగొట్టడం యిష్టపడక పలకరించకుండా కూచున్నాను.

సరో—మోహనుడుంటే యీపాటికి కేవో కబుర్లు చెప్పి నవ్విస్తూవుండేవాడు.

విజ—సరిగా మనం బయలుదేరే టైము (Time)కే వచ్చాడా బంధువుడు. లేకపోతే మనతో వచ్చేవాడే.

సరో—ఆయననుకూడా తీసుకొస్తే బాగుండేది.

విజ—యేడుగంటలబండీలో ఆయన వెళ్లిపోతుంటేనే!

సరో—అలాగా! నాకు తెలియదు............ అవునుగాని—విజయా! ఈపిల్లలు ఆడుకోవడం చూస్తే మన చిన్నతనం జ్ఞాపకమొస్తున్నది సుమీ.

విజ—నీకింకా జ్ఞాపకముందా—మన చిన్నతనం?

సరో—అయ్యో! లేకేం? అటువంటి రోజులు మళ్లీ యెలావస్తాయి మన జీవితంలో?

విజ—యెవరైనా బాల్యావస్థలోనే సౌఖ్యపడతారు. పెద్దయినతర్వాత యెంతటివాళ్లయినా యేదో ఒకవిధమైన బాధపడుతూనే వుంటారు.

సరో—యెలాగైనా చిన్నప్పటి సౌఖ్యం రాదనుకో—కాని, నే నిప్పుడైనా యేమీ అంత బాధపడటం లేదే?

విజ—అయితే నువ్వింకా చిన్నదానవన్నమాటే.

సరో—నేను చిన్నదాన్నేమిటి? నాకిప్పుడు పదిహేడవయేడు జరుగుతున్నది.

విజ—అయితేమాత్రం నీకు చిన్నతనంకాదా?

సరో—పోనీ-అలానే ఒప్పుకుంటానుగాని, నాకంటె పెద్దవాడవుకాదూ—నువ్వేం బాధపడుతున్నావో చెప్పు.

విజ—కొంత చెప్పుకుంటే తీరుతుందిట. నీతో చెప్పడాని కవకాశంలేక యిన్నిరోజు లూరుకున్నాను.

సరో—అవకాశాని కేముంది—విజయా! నే నెప్పుడు కనపడటంలేదు?

విజ—అదీగాక, అంత తొందరపడి చెప్పడానికిష్టంలేకకూడా కొంత నిదానించుకొచ్చాను.

సరో—అయినా యెన్నడూ నాదగ్గిర రహస్యం దాచేవాడవుకావే! నాకు తెలియవల్సాలనుకుంటూ యెందు కాలస్యంచేశావు?

విజ—నీతో చెపితే ప్రయోజనంవుందనే అనుకుంటున్నాను. యెలా జరగవలనుందో!

సరో—విజయా! నీ మాటలతీరు కొత్తగావుంది. చివరకది నా కసాధ్యంకాదు గద?

విజ—నీకుతప్ప యెవరికీ సాధ్యంకాదు-రోజా!

సరో—అయితే నువ్వింత విచారపడటమెందుకు? మనమిద్దర మొకవూళ్లో పెరిగి చిన్నప్పటినుంచీ స్నేహంగావుంటూ నీకేదో ఆపదవచ్చినప్పుడు నే నష్టపడకపోతే మనదిక స్నేహ మనిపించుకుంటుందా?

విజ—నన్ను నువ్వు తేలుస్తావన్న ధైర్యంవుంది. అందుచేతనే అడగటానికి సాహసిస్తున్నాను.

సరో—సంగతేమిటో చెప్పడాని కింత ఆలస్యం చేస్తున్నావేమిటి? ఆరుదాటిపోతూంది-ఎప్పుడు మనం తిరిగి వెళ్లటం?

విజ—పోనీ-రోజా! నీ కంత విసుగుదలగావుంటే నిన్ను బాధపెట్ట దలుచుకోలేను. ఇక వెళదాంలే.

సరో—నా కేమీ విసుగుదలలేదు—విజయా! సంగతేమిటో తొందరగా తెలుసుకుందామనే ఆతురతతో అలా అన్నాను. దానికంత కోపమొస్తుందని అనుకోలేదు.

విజ—నా అంత దురదృష్టవంతుడికి కోపంకూడానా-రోజా?

సరో—అలా అనుకోవలసినంత అవసరమేమొచ్చింది నీకు?

విజ—అదృష్టమో, దురదృష్టమో, నాకేం పట్ట దలచుకుందో యిప్పుడే తేలిపోతుంది.

విజయు డిలా అంటూంటే సరోజిని తల్లిపోయి

840

కూర్చుంది. ఎందుచేత యిలా మాట్లాడుతున్నాడో ఆవిడ కర్థంకావడంలేదు. విజయుడు ఒక్కసారి పెద్దనిట్టూర్పు విడిచి తలవంచుకుని నేలచూపులు చూస్తూ వూరుకున్నాడు. సరోజనికూడా నిర్జీవ ప్రతిమవలె కూర్చుండిపోయింది. ఇలా రెండు మూడు నిముషాలు గడచినతర్వాత తల పైకెత్తి—'రోజా'.........'నీకు'.........అన్నాడు.

సరో—ఏమిటి—విజయా! 'నీకు' అని ఆగిపోయావేం?

విజ—నామీద............ప్రేమవుందా—నీకు? (అన్నాడు—దీనంగా చూస్తూ).

దీనికేమి జవాబువస్తుందో అని విజయుని గుండెలు తటతట కొట్టుకుంటున్నాయి.

సరో—లేకేం?

ఈ జవాబు వినేసరికి ప్రాణంచేరుకుంది—విజయుడికి.

విజ—(కొంచెం ధైర్యంతెచ్చుకుని) అయితే నీవు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావా?

ఈమాట విజయుడు అనేసరికి సరోజని చెవులకు 'ప్రేమిస్తున్నావా' అనే వాక్యం వెగటుగా తోచినట్టయింది—ఎందుచేతనో.

సరో—కొత్తపద్ధతిగా వున్నాయేమిటి-విజయా—నీమాటలు?.........నీమీద నాకు ప్రేమవుండి-లేకేం!

విజ—నాకే అప్పుడప్పుడు సందేహం కలుగుతూ వుండేది. ఈక్షణంతో నా సందేహం నివారణ అయింది. ఇక నే నదృష్టవంతుణ్ణికాకేం—నీవు నాపాలిటి భాగ్యదేవతవైనప్పుడు? చిన్నప్పటి నుంచి నీవే నా ప్రణయస్వరూపిణివని అనుకుంటూ వుండేవాణ్ణి. కాని నా అభిప్రాయ మెప్పుడూ నీకు తెలియనివ్వలేదు—రోజా! నా మీద నీకు సంపూర్ణమైన దయవుందని యిప్పటికి తెలుసుకోగలిగాను. ఏకారణంచేతనైనా నా ప్రాణం అకస్మాత్తుగాపోయినా యిక నాకు విచారంలేదు.

విజయుని వాగ్ధోరణి వినేసరికి సరోజని ముఖం రౌద్రంగా తేపురించింది. కనుబొమ్మలు రెండూ ముడిపడ్డాయి. పైటమీదనున్న గొలుసుకూడ గుండెలతోపాటు కొట్టుకుంటూంది.

సరో—(గంభీరముగా) నీమాట లింత అసందర్భంగా వున్నాయేం—విజయా?

విజ—(తెల్లపోయి) నామాటల్లో అసందర్భమేముంది—రోజా?

సరో—అసందర్భమేముందా! ఒక సోదరుడు మాట్లాడినట్టేవుందా—నీ ధోరణి?

విజ—(ఆశ్చర్యముగా) సోదరుడేమిటి?

సరో—నీకుమాత్రం తెలియదూ? నేను మొదటి నుంచి నిన్ను సోదరునిలాగే ప్రేమిస్తున్నాను. ఏకారణంచేతనో కొద్దిరోజులకు నీ మనస్సు మారిపోయింది కాబోలు. అందుచేత యిలా మాట్లాడుతున్నావు. ఇంత చపలత్వున్నవాడ వెందుకైనా పనికొస్తావా—ప్రపంచంలో?

విజ—రామరామ! మొదట సోదరునివలె ప్రేమిస్తూ ఆతర్వాత చాపల్యంచేత మనస్సు మారిపోయేటంత బుద్ధిహీనుణ్ణిగాను రోజా!

ఇలా అంటూవుండగా విజయుడికండ్లలోనుంచి రెండుమూడు నీటిబిందువులు జారిపడ్డాయి. స్త్రీ హృదయం కరగడాని కెంతో సేపుపట్టుతుందా! విజయునికన్నీళ్లు చూచేసరికి సరోజని మనస్సు నీరైపోయింది.

సరో—విజయా! నీవు బుద్ధిపూర్వకంగానే, నీమనస్సు మార్చుకున్నావనుకుని నిన్ను నొప్పించే మాటలన్నాను-నీసంగతి సరీగా తెలుసుకోలేక. నీతో యెన్నడైనా కఠినంగా మాట్లాడానా? నేను చిన్నప్పటినుంచి నిన్ను సోదరభావంతో ప్రేమిస్తున్నాను. నీవుకూడా అల్లాగే ప్రేమిస్తూన్నావనుకున్నాను. ఇంతకూ ఒకరి అభిప్రాయం ఒకరు తెలుసుకోలేకపోయాం. అందువల్లొచ్చింది ప్రమాదం.

సరోజిని చెప్పేమాటలు వింటూ నిర్ఘాంతపోయి కూర్చున్నాడు—విజయుడు. కంటినీరుమాత్రం కట్టు పడలేదు. ఇలా నాలుగైదు నిముషాలు గడిచాయి.

విజ—రోజా! నాకీజన్మలో యిక సౌఖ్యంలేదు. నువ్విల్లా చెప్పుతావని నే నెన్నడు అనుకోలేదు. నాదురదృష్టాని కెవరేం చేస్తారు...పోనీ—నిన్ను వివాహం చేసుకునే అదృష్టవంతు డెవరో చెప్ప గలవా?

సరో—నాకింతట్లో వివాహం చేసుకోవాలని లేదు—విజయా!

విజ—ఎప్పుడు చేసుకున్నా సరే. నీవు ప్రేమించే ధన్యు డెవరై యుంటారో తెలుసుకోవాలనుంది—రోజా—నాకు.

సరో—నేను మనస్ఫూర్తిగా మోహనున్నే ప్రేమిస్తున్నాను.

విజ—ఆఁ! యేమిటీ! మోహనున్నా?

(అని ఆశ్చర్యంగా చూచాడు.)

సరో—అవును-విజయా! నేనతన్నే వివాహం చేసుకుంటాను. అయిందేదో అయింది. నీకు నచ్చిన కన్య నెవరినైనా వివాహంచేసుకుని సుఖించు. అంతేగాని, మనస్సు చెడగొట్టుకుంటే యేం ప్రయోజనముంది?

విజ—రోజా! ఇంకా నాకు వివాహమేమిటి? నా హృదయపూర్వకంగా నిన్నే ప్రేమించాను. నా హృదయమంతను నీమూర్తే ఆవరించుకుంది. ఇం కొక యువతికి తావులేదు. ఇక వేరెవరిని ప్రేమించ డానికి నామనసొప్పదు.

సరో—మరేంచేస్తావు? నన్ను కోరడం నీకు న్యాయమేనా—విజయా?

విజ—నిన్ను ప్రేమించి యింకొకరిని చేసుకోవడం మాత్రం ధర్మమని తోస్తూందా నీకు? ఇక నా ప్రాణంతో నేను వివాహంచేసుకోను. నాజీవిత మిలా వ్యర్థం కావలసిందే...కాని నాకొక కోరి కొక్కటుంది. అదిమాత్రం నెరవేరిస్తే చాలును. దాని నాధారం చేసుకుని ప్రాణం నిలబెట్టుకుంటాను—రోజా!

సరోజినికూడా ఆపుకోలేకుండా వుంది—దుఃఖం. కళ్లనీళ్ళు బొటబొట కారుతున్నాయి.

సరో—నువ్విలా అంటూంటే నాహృదయం పగిలిపోతూంది—విజయా!......అయినా యేమిటి నీ కోరిక?

విజ—ఈదీన దశావసానకాలంలో కోరుతున్న కోరిక. ఇక నేనేం చెప్పగలను? నీదయ; నన్ను క్షమిస్తానంటే చెపుతాను.

సరోజిని తలవంచి మౌనంగా వూరుకుంది. విజయుడికి కళ్లనీళ్ళు తిరుగుతూనే వున్నాయి. కళ్ళుమాత్రం తేజోవిహీనంగా వున్నాయి. యెలావున్నా విజయుని ముఖం అందంగానే వుంది. సరోజిని గెడ్డమును పట్టుకుని పైకెత్తాడు. సరోజినిముఖము, చూచిన కొద్దీ ముగ్ధుణ్ని చేసేస్తూంది విజయుణ్ని. విజయుడి ముఖం నెమ్మదిగా ముందుకు రావడం ప్రారంభించింది.

సరో—(అదరిపడి వెనుకకుజరిగి) నీకూ నాకూ యెంత దూరముందో యెరుగుదువా—విజయా? ఇంత అధర్మానికి పాల్పడొచ్చా?

ఇలా అనేసరికి విజయుడిముఖం వెలవెలపోయింది. పెదవులు పొడారుకు పోతున్నాయి.

విజ—రోజా! ఇదికూడా అధర్మమేనా? నేని దొక్కటే నిన్ను కోరింది. చివరకి నాకిదీ లభించ లేదు. నాఅదృష్టానికి నువ్వేం చెయ్యగలవు? నాతుది సంభాషణ యిదేనేమో? మళ్ళీ నిన్ను చూచేభాగ్యం కలుగుతుందో...రోజా! నీచెయ్యేదీ?

సరోజిని మెల్లగా చెయ్యి చాపింది. ఆచేతిని తన చేతితో పట్టుకున్నాడు—విజయుడు. సరోజిని చేతి మీద కన్నీటిచుక్కలు పడుతూనే వున్నాయి. ఇలా అయిదారు నిముషాలవరకు సరోజిని చెయ్యి విజయుని చేతిలోనే వుంది. మెల్లిమెల్లిగా విజయుని పెదవుల

దగ్గరికి వెళుతూం దా చెయ్యి-సరోజని ఆకని చీకటిలో కళ్లెత్తిచూచింది. గాని మౌనంగానే వూరుకుంది. తన పెదవులదగ్గిరికి తీసుకెళుతూన్న చేతిని కొంచెం సేపు మధ్యలో ఆపేశాడు-విజయుడు. అలా ఆపి యెందువల్లనో గాని మెల్లిదిగా జారవిడిచాడు. సరోజని పంచివతల యెత్తుసంటానే కూర్చుంది. కన్నీళ్లతో వక్షస్థలమంతా తడిసిపోతూంది. మరిలేని దాని వలె కూర్చుండి పోయింది. ఇలా యెంతసేపు కూర్చుందో ఆవిడకు తెలియదు. "సరోజనీ! చీకట్లో ఒక్కదానవు కూర్చున్నావేం" అన్నారు యెవరో! తుల్లిపడి తలయెత్తి చూచింది. "ఇదేమిటి? విజయుడేడీ-మోహనా!" అంది--కళ్ల నీళ్లు తుడుచుకుంటూ.

మోహ—నీతో వచ్చాడుగాదూ?

సరో—అయ్యో! నాపక్కనే కూర్చున్నాడు-ఇంతట్లో యేమైపోయాడు!

మోహ—అహాఁ! ఎక్కడికి వెళతాడు? నిన్నాడించ దాని కెక్కడైనా దాక్కున్నాడేమో?

సరో—అక్కే లేదు! ఎక్కడికో వెళ్లిపోయాడు (అన్నది-గద్గదస్వరముతో.)

మోహ—అదేమిటి? అలా యేడుస్తున్నావు! ఏం జరిగింది-సరోజనీ?

సరో—ఎక్కడికి వెళ్లాడో ముందు చూడు! ఇంకా నుంచుంటావేం? (అన్నది ఆందోళనతో.)

ఇద్దరూ ఖంగారుపడుతూ నాలుగువైపులకూ వెళ్లిచూచారు. కాని గాఢాంధకారం. కారుమబ్బులు కమ్ముకొస్తున్నాయి. అలాంటి చీకట్లోనే, చాలా సేపటివరకు యెక్కడైనా కనిపిస్తాడేమోనని వెతికారు-యిద్దరూను. కాని, యేడీ?...విజయుడు కనపడందే...ఏమైపోయాడో!!!...

మా తల్లీ! చదువుకోవూ?

బోయి భీమన్నగారు

చదువుకోవమ్మ! మాయమ్మ! చదువుకోమ్మ!
విద్య లేకుండ నల్లరిపిల్లవగుచు
నెంతకాలము తిరిగెద వింతదాన
వైన పసిబాలవేన? మాయమ్మకాన!
చిఱుముటాటల ప్రొద్దులు గడుపనేల,
మంచివా క్రొత్తబట్టలు మాసిపోవ?
తీరికయు లేదు వేళకాహారమునకు
ఏమియాటలుపాటలు? ఏమిటమ్మ!
సాటివారలు మంచివస్త్రముల దాల్చి
తలలదువ్వి మెడల పూవుదండలుంచి
చలిదిభుజియించి వెస పాఠశాలకేగు
చున్నవారలు, మాతల్లి చూడుమదిగో!
ఆటలాడవచ్చు, పాటలుపాడఁగ
వచ్చు, బొమ్మలల్లనచ్చు, విద్య
నేర్వవచ్చు, గాన నీవిప్పుడ బడికి
పోవుమమ్మ పుస్తకపాత్రములతో.
బడికిఁబోయిన నిను మంచి బాలవనుచు
ఎల్లవారలు పొగడుదు రెంతయేని
పూవులు, మిఠాయి, పుస్తకంబులును దెచ్చి
యిచ్చువిూయయ్యఁ లుమారు మెచ్చుకొంచు.
భావిభారతమాత సౌభాగ్యమెల్ల
నీవదనకాంతులనకాదె నిలచియుండు!
లలితవిద్యాప్రవీణవై వెలయుమమ్మ
పావనీ! ఆంధ్రభూమి సంపదలగూర్చి.

843